

2021-04-26

Diarienummer: Ä 2020-6118

Region Skåne Kristianstad
Huvudkontoret

Remissvar - Samråd för Regionplan för Skåne 2022 – 2040

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Myndigheten har en särskild roll som ansvarig för regional utvecklings- och samordnad landsbygdspolitik. Vi är ansvarig myndighet för riksintresse industriellproduktion och för frågor inom turism och besöksnäring. Vårt arbete syftar till att stärka sambanden mellan näringslivsutveckling, samhällsplanering och hållbar regional utveckling.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter:

Tillväxtverket har fått en direkt förfrågan från Region Skåne i detta ärende och inte via Länsstyrelsen i Skåne län. Vi väljer därför även att svara direkt på Region Skånes förfrågan med kopia till Länsstyrelsen¹.

Sammanfattning

- **Regional fysisk planering - ett verktyg för hållbar regional utveckling i hela landet** Tillväxtverket anser att bättre samordning av lokala och regionala planeringsprocesser bidrar till ett effektivare hållbart regionalt utvecklingsarbete. Vi anser att Regional fysisk planering underlättar lokal och regional samordning och därför behöver bli en del i arbetet med regionala utvecklingsstrategier. Tillväxtverket arbetar för lika verktyg och förutsättningar i hela landet.
- **Trender, utmaningar och omvärld.** Tillväxtverket anser att avsnittet om trender, utmaningar och omvärld utgör ett bra underlag med regionalt perspektiv som bör underlätta för de skånska kommunerna att sätta sin lokala utveckling och planering i ett regionalt sammanhang. Näringslivets omställning och behov av samhällsplanering bör dock genomgående lyftas fram ytterligare. Vi anser att planeringsstrategierna och planeringsprinciperna i regionplanen ska bereda väg för att agera på de trender och utmaningar som synliggörs i underlaget och därmed bör även relationen till planeringsstrategier och planeringsprinciper förtydligas och förstärkas.
- **Frågor att arbeta vidare med inom Regionplan för Skåne** Tillväxtverket anser att näringslivsperspektivet genomgående kan förtydligas i regionplanen. Vi menar även att regionplanen ytterligare kan synliggöra hur

¹ 7 kap 5 § PBL

olika perspektiv och områden samspelar för att eventuella synergier och målkonflikter ska kunna omhändertas på ett ännu bättre sätt.

Tillväxtverket är positiva till förslaget om tillägg gällande tillägg och kartläggning av yrkesutbildningar, men anser samtidigt att tillägget bör se till en större bredd av kompetensförsörjning och även exempelvis tillgång till lärcentra integreras i en sådan kartläggning.

- **Flerkärnighetens roll som utgångspunkt för fysisk planering i Skåne?**
Tillväxtverket tycker det är positivt att Skånes flerkärnighet, strukturbildsarbete och tidigare lärdomar och erfarenheter från det arbetet ligger till grund för regional fysisk planering i Skåne. Vi ser dock att trender både i Skåne och övriga delar av landet tyder på en allt större koncentration av boende, arbets- och utbildningsplatser. Eventuella ytterligare insatser kan behövas för att stärka flerkärnighetens roll och potential.
- **Riksintresse industriell produktion**
Tillväxtverket är riksintressemyndighet för riksintresse industriell produktion. I Skåne har Tillväxtverket hittills identifierat sju potentiella områden för industriell produktion kopplat till basindustrin. Vi har dock inte identifierat något behov av att peka ut områden av riksintresse för industriell produktion i Skåne. Dialog med Länsstyrelsen i Skåne om Tillväxtverkets arbete kommer att ske under år 2021.

Regional fysisk planering - ett verktyg för hållbar regional utveckling i hela landet

Tillväxtverket anser att bättre samordning av lokala och regionala planeringsprocesser bidrar till ett effektivare hållbart regionalt utvecklingsarbete. Vi anser att Regional fysisk planering underlättar lokal och regional samordning och därför behöver bli en del av det regionala utvecklingsarbetet och således de regionala utvecklingsstrategierna. Regeringens *Nationella strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030*² pekar också på vikten av att det territoriella och fysiska perspektivet i samhällsplaneringen är viktigt för att synliggöra olika behov och utvecklingsalternativ i olika geografiska områden. Tillväxtverkets erfarenheter visar att arbete med regionala och mellankommunala funktionella samband fyller kunskapsluckor och stärker kapaciteten bland kommuner, vars egna initiativ ofta tenderar att stanna vid kommungränsen. Fokus på gemensamma regionala utmaningar stärker sambanden mellan den lokala och den regionala utvecklingsplaneringen. En tydligare koppling mellan regionala utvecklingsstrategier och kommunala översiktsplaner stärker förutsättningarna för att ta till vara utvecklingspotentialen i alla delar av regionen. Detta bekräftas även av vår studie *Geografier som inte syns – Om landsbygder och städer i de regionala utvecklingsstrategierna*³. Den visar att de regioner som arbetat mer aktivt med regional planering tenderar att vara tydligare kring beskrivningar av olika geografiers skiftande utmaningar och behov i sina regionala utvecklingsstrategier.

Ett effektivt regionalt utvecklingsarbete förutsätter även ett aktivt deltagande av

² [Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 \(regeringen.se\)](#)

³ [Geografier som inte syns.pdf \(tillvaxtverket.se\)](#)

nationella myndigheter. På Tillväxtverket arbetar vi med att öka kunskapen hos statliga myndigheter om regional utvecklingspolitik och landsbygdspolitik. Vi arbetar också för att stärka deras medverkan i det regionala utvecklingsarbetet och deras samverkan med regional och lokal nivå. Genom att integrera den fysiska planeringen med det regionala utvecklingsarbetet anser Tillväxtverket även att Regional fysisk planering skapar möjligheter för fler myndigheter att aktivt bidra till hållbar regional utveckling och ökar förståelsen för hur myndigheternas sektorsuppdrag beaktas och kan utvecklas i ett regionalt sammanhang. Vi anser att regionplanen skulle kunna tydliggöra Region Skånes förväntningar och behov av samverkan från flera sektorsmyndigheter samt Länsstyrelsen inom de områden som berörs av planen.

Tillväxtverket anser att det är positivt att Region Skåne tagit sig an arbetet med regionplanen på ett ambitiöst sätt vilket resulterat i en bra första regionplan för Skåne. Vi hoppas se att fler regioner kan dra lärdom av arbetet och att Region Skånes fortsätter agera föregångare och inspiration för ytterligare regioner. Tillväxtverket arbetar för att alla regioner ska ha tillgång till samma verktyg i arbetet med regional utveckling för att bättre möjliggöra för lika förutsättningar i hela landet.

Trender, utmaningar och omvärld

Tillväxtverket anser att avsnittet om trender, utmaningar och omvärld utgör ett bra underlag med regionalt perspektiv som bör underlätta för de skånska kommunerna att sätta sin lokala utveckling och planering i ett regionalt sammanhang. Vi tycker dock att det vore förtjänstfullt om delar av detta utvecklades ytterligare. Näringslivets omställning och behov av samhällsplanering bör genomgående kunna lyftas fram ytterligare. Detta gäller inte minst avsnitt om globalisering och digitalisering. Tillväxtverkets har bland annat tagit fram rapporterna *Platsens betydelse för industrin*⁴. Resultatet är tänkt att fungera som kunskap för bland annat kommuner och regioner om vilka behov som framtidens industri kan tänkas ha utifrån några pågående trender och utmaningar. Tillväxtverket anser även att relationen till efterföljande planeringsstrategier och planeringsprinciper kan förtydligas och förstärkas. Vi anser att planeringsstrategierna och planeringsprinciperna i regionplanen ska bereda väg för att agera på de trender och utmaningar som synliggörs. Kommunerna har varierande kapacitet att hantera pågående trender och de avtryck i form av utmaningar och möjligheter som det för med sig. Tillväxtverket anser att regionplanen kan ta ytterligare steg för att vara vägledande i utvecklingen av den fysiska miljön.

Frågor att arbeta vidare med inom Regionplan för Skåne

Tillväxtverket anser att näringslivsperspektivet genomgående kan förtydligas i regionplanen. Näringslivet är beroende av de på platsen särskilda förutsättningarna som finns för utveckling. Det gäller så väl tillgången till olika infrastruktursystem som tillgång till rätt kompetens. Utifrån ett näringslivsperspektiv behöver alla dessa delar finnas på plats. Många av dessa aspekter berörs i planens planeringsstrategier och planeringsprinciper vilket är en styrka. Vi anser dock att mer kan göras för att ytterligare tydliggöra dessa aspekter utifrån ett näringslivsperspektiv.

⁴ [Platsens betydelse för industrin Rapport 0314.pdf \(tillvaxtverket.se\)](#)

Tillväxtverket menar att det även går att tydliggöra kopplingarna mellan flera områden i regionplanen. Frågor om elproduktion och distribution kan tydligare kopplas till transportsystemets växande behov av elektrifiering. Tillverkningsindustrin har behov tillgänglig mark, men även vatten-, digital- och transportinfrastruktur samt lämplig och tillgänglig arbetskraft. Det är även angeläget att tydligare koppla samman bebyggelseutvecklingen med utvecklingen av transportsystemet och hållbart resande. Vi menar att regionplanen ytterligare kan synliggöra hur olika perspektiv och områden samspelar för att eventuella synergier och målkonflikter ska kunna omhändertas på ett ännu bättre sätt.

Tillväxtverket ställer sig positiva till förslaget till ett tillägg gällande kartläggning av yrkesutbildningarnas geografiska fördelning vilket lyfts i avsnitt om *Arbetsmarknad och tillgång till utbildning*. Vi menar att detta tillägg bör se till aspekter av kompetensförsörjning utifrån ett breddat perspektiv och att även exempelvis tillgång till lärcentra bör integreras i en sådan kartläggning.

Flerkärnighetens roll som utgångspunkt för fysisk planering i Skåne.

Tillväxtverket tycker det är positivt att Skånes flerkärnighet, strukturbildsarbete och tidigare lärdomar och erfarenheter från det arbetet ligger till grund för regional fysisk planering i Skåne. Vi ser även positivt på insikten att modellen behöver anpassas efter pågående utveckling och för att möta Skånes framtida utmaningar. Trots arbete med Strategier för det flerkärniga Skåne sedan 2013 tycks trender både i Skåne och övriga delar av landet tyda på en allt större koncentration av boende, arbets- och utbildningsplatser. Ytterligare insatser kan krävas för att balansera detta och stärka de regionala och lokala kärnorna och länkar mellan dem i framför allt Östra Skåne och med det stärka flerkärnighetens roll och potential.

Relevansen av planeringsstrategier och planeringsprinciper

Tillväxtverket väljer att avstå från att lämna specifika synpunkter på planeringsstrategier och planeringsprinciper med undantag från de fall särskilda delar som nämns nedan. Vi vill dock än en gång påpeka att relationen mellan *Trender, utmaningar och omvärld* och efterföljande *planeringsstrategier och planeringsprinciper* kan förtydligas och förstärkas. Se synpunkter ovan gällande *Trender, utmaningar och omvärld*.

Näringsliv och besöksnäring: Tillväxtverket instämmer i att näringslivet i hela Skåne behöver ges förutsättningar att utvecklas utifrån sina unika kvaliteter. Vi anser dock att dessa olika förutsättningar med exempelvis lokala och regionala styrkeområden, branschbredd, eventuella sårbarheter tydligare bör framträda. En eller flera tillhörande kartbilder för att illustrera detta är önskvärt och kan utgöra ett stöd framtagandet av översiktsplaner på lokal nivå. Region Skåne har utarbetat denna typ av kunskap bland annat genom rapporten *Bilden av det Skånska näringslivet*⁵.

⁵ [Fem tips för tillväxtskapande samhällsplanering.pdf \(tillvaxtverket.se\)](#)

Regionala leder för vandring och cykling: Tillväxtverket tycker det är positivt att ledernas betydelse för turism och besöksnäring tas upp. Vi instämmer i att det behövs en serviceinfrastruktur kring lederna och den möjlighet som här finns för utveckling av näringslivet på landsbygden och i mindre orter.

Landskap, jordbruk och skogsbruk: Tillväxtverket skulle gärna se, utifrån vårt samordningsuppdrag av den nationella livsmedelsstrategin, att regionplanen tydligare visar hur det regionala livsmedelsstrategiarbetet och planen bidrar till målen i den nationella livsmedelsstrategin. Vi arbetar med att stärka genomförandet av livsmedelsstrategin och verka för att livsmedelsstrategins mål uppnås genom att samordna och främja samverkan mellan alla aktörer i livsmedelskedjan, både inom näringsliv och myndigheter, på nationell och regional nivå⁶.

Riksintresse för industriell produktion

Tillväxtverket är ansvarig myndighet för riksintresse industriell produktion. I samband med ett regeringsuppdrag om att se över kriterierna för och anspråken på områden av riksintresse (Fi2020/00252/SPN) har Tillväxtverket under 2021 tagit fram en sektorsbeskrivning för riksintresse industriell produktion. Industriell produktion enligt 3 kap 8 § MB handlar i huvudsak om områden för basindustrin. I Skåne har Tillväxtverket hittills identifierat sju potentiella områden för industriell produktion kopplat till basindustrin. Största området är flera anläggningar för kemiindustrin i Perstorp. Utifrån Tillväxtverkets kriterier ska områden för riksintresse industriell produktion endast pekas ut om det finns konkurrerande intressen som kan påverka anläggningens möjlighet till nyttjande och utveckling. Vi har inte identifierat något behov av att peka ut områden av riksintresse för industriell produktion i Skåne. Dialog med Länsstyrelsen i Skåne om Tillväxtverkets arbete kommer att ske under år 2021.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Lars Wikström. Isaac Karlsson har varit föredragande. I handläggningen har också Daniel Fahlander, Ellen Anker-Kofoed, Johanna Wahn, Olof Billebo, Per Johansson, Pernilla Nordström och enhetschef Åsa Bjelkeby deltagit.

Lars Wikström

Isaac Karlsson

⁶ [Livsmedelsstrategi - Tillväxtverket \(tillvaxtverket.se\)](https://www.tillvaxtverket.se/livsmedelsstrategi)